

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 „
3 luni	8 „
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni	

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA & ADMINISTRAȚIA

BUCUREȘTI

11 — Strada Artei — 11

În dosul Palatului Justiției

Cu începere de azi, *Tipografia și birourile Redacției și Ad-ții ziarului nostru*, s'au strămutat instalându-se într'un local special, în *Palatul Nirescher*, 5, Calea Rahovei 5, lângă *Palatul Justiției*.

S U M A R

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ:

Curtea de apel din București, s. III: *Al. Sc. Miculescu și alții* (afacerea falsului testament al Prințului Gr. M. Sturdza);
Curtea de apel din Iași, s. I: *Primăria urbei Roman cu Froim Fischer și alții* cu o *Observație* de d-l D. Alexandresco;
Judecătoria ocolului I Ploiești: *I. Scodrea* cu *P. Dumitrescu*.

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, Secția III

Audiențele de la 8, 11, 12, 15, 16 și 19 Decembrie 1903

Președinția D-lui N. BUDIȘTEANU, Președinte

Al. Sc. Miculescu, N. Bottez, Nicu Catargi și I. C. Barozzi, dați judecării pentru fals și complicitate de fals în acte private.

Deciziunea corecțională No. 1841

Fals în acte private. — Falsificarea unui testament. — Complicitate. — Lipsă de interes. — Advocat autor sau complice al falsificării. — Clausă contrarie legii. — Dacă se poate admite ca un avocat cunoscător al legilor să se facă complice la falsificarea unui testament în care se găsește clausă contrarii legilor, cum ar fi asupra sesinei executorilor testamentari și asupra revocabilității donațiilor făcute printr'un contract de căsătorie. — (Art 911 și 937 Codul civil).

1. Autorul unui fapt incriminat, când este în întreaga facultăților sa'e mintale are în tot-d'a-una un interes, fie moral, fie material, care constituie mobilul acțiunii sale.

Ast-fel nu poate fi considerat ca autor al falsificării unui testament sau ca complice al autorului acelei falsificări, persoana care fiind în strânse și intime legături cu defunctul, pretins testator, și care cunoscând toate afacerile sale, cunoștea că averea pretinsului testator este cu totul compromisă, dacă prin acel fals testament se dă acelei persoane avantajii și legaturii, cari, din cauză că averea este cu totul compromisă, nu se pot realiza, căci în acest caz, lipsește mobilul, cea persoană neavând nici un interes, fie material, fie moral, să contribuie la producerea unui asemenea testament fals.

2. Nu este admisibil ca un avocat, cunoscător al științei dreptului și cu experiență în aplicarea ei, să poată fi incriminat ca autor sau ca complice în falsificarea unui testament, când în acel testament se găsește o clausă prin care pretinsul testator dă executorilor testamentari posesiunea întregii sale averi, mobilă și imobilă, și o dispozițiune relativă la anularea unei donații făcute printr'un contract de căsătorie, când după art 911 din Codul civil sesina executorilor testamentari nu poate purta de cât asupra mobililor, și când donațiunile făcute prin contractul de căsătorie sunt irevocabile.

S'a ascultat d-l procuror Al. D. Oprescu, în concluziuni.

S'a ascultat: Inculpatul N. Bottez, în apărare; d-nii advocați: I. Th. Florescu și Tache Policrat, pentru inculpatul Al. Sc. Miculescu; M. Pherekyde și N. Bădărău pentru inculpatul Nicu Catargiu, și d-nii Barbu Ștefănescu Delavrancea, D. N. Comșa și I. C. Filitis pentru inculpatul, I. C. Barozzi.

S'a ascultat: d-nii advocați N. Mitescu, C. Cernescu și M. Antonescu, pentru partea civilă, Principesa Raluca Gr. M. Sturdza.

Curtea,

Având în vedere apelurile făcute în termen prin grefa tribunalului conform art. 198 din procedura penală, de inculpații: Al. Sc. Miculescu, Nicolae Botez, Nicu Catargi și I. C. Barozzi, contra sentinței corecționale cu No. 991/903 a Tribunalului Ilfov, secția I;

Ascultând concluziunile d-lui Procuror, susținerile părții civile și apărarea inculpaților;

Având în vedere că prin sentința apelată inculpații sunt condamnați: Al. Sc. Miculescu la trei ani închisoare corecțională, Nicolae Botez la cinci ani închisoare corecțională, ambii pentru delictul prevăzut și penat de art. 127 din Codul penal, Nicu Catargi la un an închisoare corecțională, și I. C. Barozzi la șapte luni închisoare corecțională, ambii pentru delictul prevăzut și penat de art. 127, 50 și 51 combinat cu 60 din Codul penal; mai obligă pe inculpatul Al. Sc. Miculescu să plătească părții civile Principesa Raluca Gr. M. Sturdza un leu despăgubiri civile;

Având în vedere că faptele ce se impută inculpaților sunt următoarele:

Alexandru Sc. Miculescu fiind deținut în Penitenciarul Văcărești, pentru niște fapte incorecte petrecute la Societatea «Unirea» pe când se afla Director al acelei Societăți, face cunoștința unui condamnat Nicolae Botez recunoscut plastograf, care și dânsul se afla deținut în, acel penitenciar, și convin ca acesta din urmă să falsifice un testament și un codicil, ca fiind ale Principelui Gr. M. Sturdza, lucru ce au și făcut, căci în ziua de 4 Mai 1902, Al. S. Miculescu depune la Tribunalul Ilfov, secția I, un testament și un codicil purtând data de 5 și 7 Ianuarie 1901, ca fiind ale Principelui Gr. M. Sturdza și cere tribunalului să se citeze moștenitorii pentru a se procede la deschiderea și citirea testamentului, codicilul neputând fi deschis de cât «numai după ce d-nii I. C. Barozzi și Nicu Catargi vor fi puși în posesie ca executori testamentari conform dispozițiunilor din testamentul Principelui de la 5 Ianuarie 1901». Pe coperta testamentului prezentat de Miculescu stă scris «astăzi 5 Ianuarie anul una mie nouă sute unul, am încredințat d-lui Al. Sc. Miculescu testamentul meu în acest plic, sub condiție a-l prezenta cel puțin peste un an».

Iar lui Nicu Catargi și I. C. Barozzi li se impută că au dat banii lui Al. Sc. Miculescu și Niculae Botez pen-

tru falsificarea testamentului și codicilului, adică au cooperat și dănsii la falsificarea acestor două acte;

Având în vedere că testamentul și codicilul prezentate de Al. Sc. Miclescu nu sunt opera Principelui Gr. M. Sturdza, rezultă din următoarele fapte și împrejurări:

I. Că era imposibil ca Principele să decadă pe Domnița Raluca din drepturile pe care i le acordase prin testamentul cu data 12 Septembrie 1895, în loc de un capital de 900,000 lei să o reducă la pensia de 500 lei lunar, atunci când știut este că Prințul a arătat Domniței până în ultimul moment cea mai mare iubire și stimă;

II. Că este imposibil ca Principele Gr. M. Sturdza care s'a bucurat până în ultimul moment de întregimea facultăților mintale, să pună condițiunea ca testamentul să nu fie depus de cât un an după moartea sa, căci noile dispozițiuni testamentare ar fi fost în mare parte iluzorii, moștenitorii fiind puși în posesie încă de mult conform dispozițiunilor testamentului din 1895 și multe din bunuri putând fi înstreinate;

III. Că multe din expresiunile noului testament nu sunt ale Principelui Gr. M. Sturdza; că în testamentul din 1895, Principele numește pe soția sa «Domnița Raluca», în noul testament însă este numită «Raluca», ceea ce nu corespunde cu modul obicinuit de a se exprima al Prințului;

IV. Că este imposibil ca Principele Gr. M. Sturdza să fi scris testamentul său cu data de 5 Ianuarie 1901 și codicilul cu data de 7 Ianuarie 1901; că rezultă din instrucția urmată în cauză: că Principele a căzut bolnav la 1 Ianuarie 1901 și starea lui s'a agravat din zi în zi până la 13 Ianuarie 1901 când a încetat din viață;

Că este imposibil ca în această situație să scrie un testament și un codicil reprezentând ambele mai multe pagini scrise caligraficește; că dacă Principele ar fi făcut testamentul său în acest interval, scrierea ar fi fost tremurândă din cauza slăbiciunii produsă de boală, cum se și vede de alt-fel iscălitura pusă de Principe pe o procură ce a dat-o lui Grill, cât-va timp înainte de moartea sa; că fiind imposibil a scrie un testament și un codicil de asemenea lungime în aceeași zi, cum de altminterlea din datele diferite ale testamentului și codicilului, ar fi trebuit din cauza boalei ca scrierea să fie din ce în ce mai tremurândă, cu cât ne apropiem de momentul morții testatorului;

V. Că în fine, o ultimă dovadă rezultă din urmele de creion găsite în unele părți ale testamentului, precum și din semnătura testamentului și a codicilului; că Principele Gr. M. Sturdza în ultimii ani ai vieții sale, semna, după cum rezultă din numeroase piese de comparațiune, în trei trăsături de condei, adică: «S-turdza»; că această semnătură o găsim în testamentul olograf al Principelui din 1895 și tot ast-fel de semnătură găsim și în procura dată lui Grill cu două zile înainte de a muri; că în testamentul și codicilul prezentat semnătura Principelui este în două trăsături de condei, adică: «S-turdza», ceea ce nu corespunde cu adevărata iscălitură a testatorului;

VI. Că falsificatorii testamentului în dorința lor de a-și vedea opera încoronată de succes, lasă diferite legăte la mai multe persoane influente și merg cu curajul până a lega și în favoarea Principelui Carol, sperând că Justiția țarei va crede în acest cas mai ușor în caracterul de autenticitate al testamentului;

Că, dar, rezultă în mod cert și neîndoios că testamentul și codicilul cu data de 5 și 7 Ianuarie 1901, nu sunt opera testatorului Principele Gr. M. Sturdza;

Că rămâne a se stabili cine sunt autorii plăsmuirii falsului testament și codicilului prezentate tribunalului de Al. Sc. Miclescu;

In ce privește pe Al. Sc. Miclescu și N. Botez:

Alexandru Sc. Miclescu este arestat și dus la Văcăresc în ziua de 25 August 1901, pentru mai multe fapte

necorecte comise în calitate de Director al Societății Unirea,—aci dănsul leagă o strânsă prietenie cu N. Botez, recunoscut vestit falsificator, după cum rezultă din depozițiunile martorilor ascultați și din însuși mărturisirea lui făcută înaintea Curții că se găsește în penitenciar, fiind-că și executa pedeapsa de zece ani la care este condamnat pentru fapte de asemenea natură; Că Miclescu, convine cu Botez ca acesta din urmă să-i facă o scrisoare ca din partea Prințului Sturdza, din care să reeasă că el (Miclescu) ar fi în posesiunea unui act important; Că Botez îi face o scrisoare cu data 11 Ianuarie 1901, și Miclescu imediat ce se vede în posesia acestei scrisori,—scrie lui Nicu Catargi în termenii următorii: «vei ști că în zilele din urmă ale Prințului m'a însărcinat dănsul cu o afacere foarte delicată și secretă, încredințându-mi a transmite, documentele și banii unei persoane și o scrisoare a sa către tine»;

Că în urma acestora, Catargi și Barozzi merg acasă la Miclescu și văzând scrisoarea și crezând că ea emană de la Prințul Sturdza, stăruie și pune pe Miclescu în libertate pe cautiunea de trei mii lei, pe care o depune Barozzi;

Că Miclescu pus în libertate la 4 Februarie 1902, și, întrebat de Catargi și Barozzi, să le arate documentele importante ce i-au fost încredințate de Prințul Sturdza, dănsul îi duce cu vorba mai mult timp,—în care interval scrisese lui Botez pentru a termina testamentul;—până în cele din urmă Barozzi și Catargi desasperați, amenință pe Miclescu chiar cu revolverul și că-l va da pe mâna Parchetului că i-au înșelat; și atunci, la finele lunii Martie 1902, Botez terminând testamentul îl trimite lui Miclescu, iar acesta îl depune la Trib. Ilfov secția I, în ziua de 4 Mai 1902;

Având în vedere că alegațiunile lui Miclescu, prin care susține că testamentul nu este fals, nu sunt verosimile, de oare-ce pretinsa prietenie dintre dănsul și Principele Sturdza nu este de cât o invențiune pentru trebuința cauzei, căci după cum reese din depozițiunile martorilor care au fost în tot d'auna în casa Prințului, Miclescu nu era prieten al Prințului Sturdza, ci umbla după ajutor pe care îl căpăta, după cum îl căpăta toți acei cari îi se adresați;

Că dar, este inadmisibil ca Prințul Sturdza să fi încredințat testamentul său, un act așa de important, în mâinile lui Miclescu, când erau alte persoane cărora Prințul le putea încredința asemenea acte, cum de exemplu: lui Dimitrie Popovici-Sturdza, fiul Prințului și la care ținea foarte mult,—lui I. C. Barozzi pe care îl avusese ca avocat timp îndelungat și care se bucura de încrederea Prințului, sau chiar lui Nicu Catargi la care de asemenea Prințul ținea foarte mult, prin legăturile familiare, după cum rezultă din inscripțiune;

Că scrisoarea cu data de 11 Ianuarie 1901 și prin care Prințul este foarte mulțumit de alegerea făcută în persoana lui Miclescu, convins fiind că acesta nu va eși din cuvântul său, este și ea opera lui Miclescu; căci la 25 August 1901 Miclescu este arestat și i se face o minuțioasă percheziție corporală de judecătorul de instrucție al cabinetului III și nu se găsește nici o scrisoare, deci nu este posibil să iasă la iveală această scrisoare de cât admițând că ea a fost plăsmuită în urmă în Penitenciarul Văcărești;

Că Miclescu de și pus în libertate încă de la 4 Februarie 1902, totuși, nu depune imediat testamentul pretins al Prințului de și se împlinesc un an de la moartea acestuia, încă din Ianuarie 1902;

Că alegațiunea lui Miclescu că nu a depus testamentul la timp, din cauză că el era ascuns în podul Societății «Unirea» încă de la 25 August 1901 și se găsea acolo la liberarea sa, este cu totul neîntemeiată, de oare-ce dacă în adevăr așa ar fi fost, în acest cas, Miclescu, pentru ca să se înlăture orî-ce bănuială plănând asupra sa, din cauză locului unde petrecuse în ultimul timp, ar fi recurs la autoritățile competente

ca să interviev pe lângă Direcțiunea Societății Unirea, ca să i dea testamentul Prințului Sturdza; Că dacă însă Miclescu nu a depus testamentul imediat după ce a eșit din Penitenciarul Văcărești, aceasta a făcut-o din cauză că Botez nu terminase încă opera lungă și anevoioasă a falsificării testamentului, iar nu că acel testament se găsea în podul Societății Unirea;

Că nu este probabil ca un testament de o importanță așa de mare, să fie lăsat în podul Societății Unirea după ce Miclescu fusese gonit din acea Societate;

Considerând că, în fapt, este complet dovedit că între Miclescu și Botez s'a stabilit, pe când ambii erau la Văcărești, strânse raporturi de prietenie, după ce Botez arătase înaintea tuturilor talentul său extra-ordinar de a imita scrisul, reproducând întocmai scrierea lui Lenș-Slătineanu, după cum rezultă din depozițiunile martorilor ascultați; că ei încep a-și face confidențe unul altuia, și Miclescu îi povestește viața lui de hoții de la Societatea Unirea, și în fine, îi propune lui Botez că cu talentul lui s'ar putea fabrica un testament al Prințului Gr. M. Sturdza;

Considerând că culpabilitatea lui Botez rezultă din propria sa mărturisire făcută înaintea judecătorului de instrucție;

Că de și dânsul revine astăzi asupra acestei mărturisiri, susținând că a mărturisit din cauză că și văzuse soția și copilul arestați, această alegațiune nu poate fi serioasă, de oare-ce dacă în adevăr Botez s'ar fi știut nevinovat în această afacere, știa bine că arestarea soției și copilului nu putea fi de cât momentană, negăsindu-se nimic în sarcina lor;

Că dar, din probele circumstanțiale legalmente reconstituite, rezultă că prima declarațiune a lui Botez, făcută la instrucțiune, este cea adevărată;

Că afară de aceasta, la perchisițiunea făcută la domiciliul lui Botez s'a găsit ascunsă hârtie identică cu aceea pe care era scris testamentul și codicilul prezentate de Miclescu; că această hârtie este fără lustru, pentru ca diversele operațiuni ale falsificării să se poată face cu mai mare înlesnire; că testamentul adevărat din 1895 al Prințului Sturdza, diferitele scrisori depuse înaintea Tribunalului, precum și diferitele persoane ascultate, confirmă în deajuns că defunctul Prinț Gr. M. Sturdza s'a servit în tot-d'a-una de hârtie velină și cu lustru;

Că Botez când a făcut prima declarațiune a spus că s'a servit la fabricarea scrierei Prințului, de o scrisoare olografă din 1895, pe care scrisoare Botez o știa pe de rost, și o dictează cuvânt cu cuvânt judecătorului de instrucție, ast-fel că dânsul nu ar fi putut să cunoască așa de bine conținutul acelei scrisori din 1895, de cât admitând că el este autorul material al falsului comis;

Că o persoană sub pseudonimul de Nichita, și care nu era altul de cât Miclescu, a servit lui Botez în diferite rinduri sume de bani; că în luna Februarie 1902 a trimis lui Botez un mandat postal de șase lei; că scrierea de pe mandat era simulată și tremurândă, însă, cu toate acestea expertisa constată că a fost scris de Miclescu; că prin mijlocul lui Martie 1902, Nichita trimete lui Botez o carte postală închisă, prin care spune că a numărat soției lui Botez suma de cinci sute lei;

Considerând că fiul lui Botez la primele cercetări recunoaște că Nichita era pseudonimul lui Miclescu; Că de și dânsul revine înaintea tribunalului asupra declarațiilor făcute, precisiunea însă a primelor declarațiuni, arătând că Nichita locuște în strada Verde No. 22, domiciliul lui Miclescu, nu se poate explica de cât prin sinceritatea cu care au fost făcute înaintea judecătorului de instrucție;

Considerând că Botez înaintea tribunalului a fost somat să arate, cine este acea persoană Nichita, iar dânsul a refuzat, fapt de unde rezultă și mai mult că Nichita nu este altă persoană de cât Miclescu;

Că dar, deci, toate aceste circumstanțe de fapt conduc la concluziunea că, prima declarațiune a lui Botez a fost

cea adevărată, și că Nichita este pseudonimul sub care cată să se ascundă Miclescu;

Că în fine, soția lui Botez scrie soțului său că «procesul surorii mele este la 6 Maiu»;

Că din cercetările făcute nu a fost vorba de vre un proces în acea zi; că această expresiune era un mijloc deghisat de a ascunde adevărul în privința testamentului, căci data de 6 Maiu, corespunde tocmai cu depunerea testamentului la tribunal;

Considerând dar, că din cele de mai sus expuse, rezultă în mod suficient că, N. Botez la primele cercetări a spus tot adevărul, căci declarațiunea lui concordă perfect cu diferite împrejurări de fapt, ast-fel că revenirea lui nu poate fi de cât interesată; Că dar, dânsul este autorul material al falsului testament al Prințului Gr. M. Sturdza;

Considerând în fine, că faptele imputate inculpaților Al. Sc. Miclescu și N. Botez, fiind cu suficiență stabilite în sarcina lor, tribunalul a făcut o justă aplicațiune a art. 127 din Codul penal, al cărui text de lege se găsește reproduș în sentința tribunalului;

Că pedeapsa dată de tribunal acestor doi inculpați, Curtea apreciind o găsește că este proporționată, în raport cu faptele comise de dânsii, și prin urmare o menține;

Având în vedere că inculpatul Al. Sc. Miclescu, în apărarea sa, a cerut să se ordone facerea unei expertise, spre a se constata dacă conceptul testamentului prezentat Curței de Miclescu este sau nu scris de defunctul Principe Gr. M. Sturdza, precum și proba cu martorii spre a dovedi: 1) Cine a publicat în ziarul Evenimentul imediat după moartea Principelui Gr. M. Sturdza, că palatul său de la șosea este dăruit Micului Principe Carol; 2) Cine a luat din casa de fier a Principelui copia testamentului prezentat de Miclescu și să se facă cercetări la Casa de depuneri despre copia testamentului din 1895; 3) Să se cerceteze dacă Botez într'adevăr a falsificat un testament pe când era liber, unui oare care Popovici, și dacă nu cum-va acela este Nichita; 4) Să se întrebe d-na Elisa Catargi de unde a știut pe autorii presupusului fals testament, când a declarat în ziarul Patriotul numele lor, sub formă de interview, înainte ca Miclescu să iasă din penitenciar și să depue testamentul adică în Decembrie 1901; 5) Să se stabilească și să se asculte înaintea Curții fostul gardian Rădulescu, spre a declara dacă era sau nu în serviciul închisoarei Pângărași, atunci când Botez pretindea că i-a încredințat testamentul; 6) Să se constate cu cotorul mandatelor poștale cine a depus cei șase lei pentru Botez la Pângărași, mandat pe care expertiza l'atribue lui Miclescu; 7) Să se asculte ca martor Nicolae Sufragiul, care știe ce s'a luat din casa de fier; 8) Să se delege un ofițer de poliție judiciară care să meargă cu Miclescu, să execute drumul de la apartamentul surorii sale, până la locul unde se afla testamentul Principelui Sturdza în podul Societății Unirea; și al 9) Să se fotografieze cuvintele vecine din întregul rând din testament unde se află vorba «in care», pentru a se vedea dacă cerneala a păstrat aceiași culoare ca vorbele șterse.

În ce privește expertisa, spre a se constata, dacă conceptul testamentului prezentat Curței de Miclescu, este sau nu scris de defunctul Principe Gr. M. Sturdza;

Având în vedere că întru cât Curtea prin încheierea cu No. 4335 din 8 Decembrie 1903, a înlăturat din proces actele, între care era și conceptul aceluși presupus testament, prezentate pentru prima dată înaintea Curței de către inculpatul Miclescu, expertisa cerută de acesta este inutilă în cauză, și prin urmare trebuie respinsă;

În ce privește cererea de martori spre a stabili punctele 1, 2, 3, 4, 7 și 8, adică: cine a publicat în ziarul Evenimentul imediat după moartea Prințului Sturdza că Palatul său de la șosea ar fi dăruit micului Principe Carol; că cine a luat din casa de fier a Principelui copia testamentului prezentat de Miclescu și să se

face cercetări la Casa de depuneri despre copia testamentului din 1895; ca să se cerceteze dacă Botez a falsificat un testament pe când era liber, unui oare care Popovici, și dacă nu cum-va acela ar fi Nichita; că de unde a știut d-na Elisa Catargi pe autorii testamentului fals înainte ca Miclescu să iasă din Penitenciar și să l' depue tribunalului, dând această informație ziarului Patriotul; ca să se asculte martorul Nic. Sufragiu spre a se constata ce s'a luat din casa de fier și să se delege un ofițer de poliție judiciară, spre a asista pe Miclescu cum execută drumul de la imobilul închiriat de sora sa și până în podul Societății Unirea, unde pretinde că se afla ascuns testamentul;

Având în vedere că aceste puncte pentru care se cere proba cu martori nu sunt tranșante în cauză, de oare ce culpabilitatea inculpatului Miclescu se stabilesc cu alte probe și dovești, după cum se arată mai sus, și prin urmare, aceste puncte fiind streine cauzei, ele nu sunt de natură de a arunca vre-o lumină asupra falsității testamentului; ast-fel că proba cu martori fiind inutilă în cauză, din aceste puncte de vedere ea urmează să fie respinsă ca atare;

In ce privește punctul V, adică de a se cita ca martor înaintea Curței, Rădulescu gardianul închisorei Pângărași;

Având în vedere că faptul trimeterei testamentului falsificat de către Botez din închisoarea Pângărași lui Miclescu, se stabilește din alte fapte și împrejurări, și în special din depunerile lui Haralambie Cătuneanu, la instrucțiune, ne contrădise în depunerile ce au făcut la tribunal, care stabilesc că testamentul a eșit la 20 Martie din penitenciarul Pângărași, când Botez a dat d-lui Sub Locotenent Pitiș un plic conținând mai multe coale de hârtie și o scrisoare către Nichita; că tot acest martor a vădut cum Botez scria noaptea pe subascuns, ceia ce lasă a se presuma că a scris chiar acel testament fals, ast-fel ascultarea ca martor a gardianului Rădulescu este inutilă;

In ce privește punctul VI, adică de a cerceta cotorul mandatorilor poștale spre a se constata cine a depus cei șase lei care au fost trimiși lui Botez la Pângărași;

Având în vedere că, din actul de expertisă al expertului caligraf D-r Minovici, se constată că scrierea de completare a aceluși mandat poștal, e o scriere deghisată, și ea a fost executată de inculpatul Al. Sc. Miclescu, ast-fel că este inutil a se mai cerceta și cotorul aceluși mandat poștal;

In ce privește punctul IX, de a se fotografia cuvintele vecine din întregul rând din codicil, unde se află vorba «in care», pentru a se vedea dacă cerneala a păstrat aceeași culoare ca vorbele șterse de creion;

Având în vedere că față cu cele trei acte de expertisă ale experților: Stoicescu, Minovici și Voinescu, care constată că au existat urme de creion pe marginea unor litere atât din testament cât și din codicil, cererea inculpatului Miclescu de a se fotografia cuvintele spre a se constata dacă și-au păstrat culoarea cernelei este inutilă și prin urmare se respinge;

Având în vedere că și cererea de martori, invocată de Miclescu spre a stabili că conceptul testamentului prezentat de dânsul, este olograf al Prințului, trebuie respinsă, de oare ce acel concept de testament a fost înlăturat din proces prin încherea Curței cu No. 4335 din 8 Decembrie 1903;

Că dar din toate punctele de vedere cererea inculpatului Miclescu de a se ordona o expertisă și a i se admite martori, este inutilă în cauză, și ca atare urmează a se respinge;

In ce privește pe inculpații Nicu Catargi și I. C. Barozzi:

Având în vedere că faptul ce se impută acestora este, că cu bună știință a asistat și ajutat pe inculpații Al. Sc. Miclescu și N. Botez la falsificarea testamentului și codicilului Prințului Gr. M. Sturdza, dându-le bani în acest scop;

Având în vedere că din instrucțiunea orală urmată în cauză și din actele de instrucțiune nu se poate imputa lui Barozzi și Catargi de cât că au avut credință că există un nou testament al Prințului Sturdza afară de cel de la 1895, credință de altmintrelea împărtășită de fiii Prințului și de toți câți au vădut testamentul;

Considerând că, de la început trebuie escluz faptul, că resbunarea în contra soției sale Elisa Catargi și a Principesei Raluca Gr. M. Sturdza, a făcut pe Nicu Catargi să coopereze la falsificarea testamentului Prințului Sturdza, acest fapt ne fiind dovedit absolut cu nimic;

Că împrejurarea că Nicu Catargi se găsea în proces de divorț cu soția sa și că i-ar fi interzis soției venirea la moșia Cristești unde locuia Nicu Catargi, nu face dovada că el ar fi conlucrat la falsificarea testamentului; Că purtarea lui Catargi față de consoarta sa se esplică prin tensiunea ce exista între soți, care erau pe punctul de a se despărți;

Considerând că împrejurări numeroase au conlucrat pentru a face pe Barozzi și Catargi să creadă în spusele lui Miclescu; că scrisoarea falsă cu data 11 Ianuarie, în care Prințul Sturdza spunea lui Miclescu că i încredințează un act important, precum și scrisoarea de pe plicurile în care era testamentul și codicilul și care semăna perfect cu scrierea Prințului, toate acestea au indus în eroare chiar pe fiii Prințului Sturdza;

Considerând că o serie de alte împrejurări au contribuit a face pe Barozzi și Catargi să creadă ușor în spusele lui Miclescu;

I. Că de la 1895, data primului testament, și până la 1901 epoca morții testatorului, Prințul Sturdza perduse cea mai mare parte din averea sa în diverse întreprinderi și adoptase în acest interval pe Copila Olga Boga Sturdza, în cât existența unui nou testament avea o perfectă aparență de justificare;

II. Pe când Barozzi era la Paris însărcinat fiind cu regularea unei transacțiuni a Prințului Sturdza, d-l avocat Saita a fost chemat de Principele Sturdza, și că din această cauză se svonise în urmă despre confecționarea unui nou testament;

III. Că de la 1 până la 6 Ianuarie 1901, Prințul nu a fost greu bolnav, și prin urmare, ar fi putut scrie acel prelin testament; Că în această perioadă să pretinde de Miclescu că a fost scris testamentul și că Barozzi și Catargi nu au putut controla aceasta, căci primul de la două Ianuarie plecase la Constanța pentru afacerile Prințului, iar secundul locuia la moșia Cristești, în Moldova, și nu a venit în București de cât cu o zi înainte de moartea Prințului Sturdza;

Că, din cauza acestor împrejurări, Barozzi și Catargi convinși în existența testamentului Principelui Gr. M. Sturdza, au așteptat din zi în zi depunerea lui de către Miclescu; Că Miclescu a căruia operă de falsificare nu era terminată, căla diferite pretexte pentru a explica întârzierea depunerii; Că Barozzi și Catargi văzând că amânarea continuă deja de multă vreme, și bănuind că au fost înșelați de Miclescu cu scopul de a putea fi liberat din închisoare pe cauziunea depusă de Barozzi, acesta amenință pe Miclescu că l va da pe mâna parchetului, și în curând după aceste amenințări, Miclescu depune testamentul înaintea tribunalului;

Considerând că dacă Barozzi și Catargi ar fi colaborat la confecționarea testamentului, ar fi fost imposibil ca Barozzi să amenințe pe Miclescu că l va da pe mâna parchetului, căci ar fi știut ca și tovarășul său, că falsificarea testamentului nu este terminată și în orî-ce caz ar fi știut că atât Miclescu cât și dânsii ar fi fost aduși la bara justiției ca falsificatori; că indignarea lui Barozzi și amenințările adresate lui Miclescu, formează o puternică presumpțiune că Barozzi și Catargi au fost în această afacere de bună credință;

Considerând că autorul unui fapt incriminat, cât timp este în întregimea facultăților sale mintale, are în tot-d'a-una un interes fie moral, fie material, care

constitue mobilul acțiunii sale ; că în speță nu poate fi vorba de cât de un interes material ;

Că Barozzi și Catargi, care prin strânsele legături ce avea cu Prințul, cunoșteau perfect de bine că averea Prințului era compromisă, și prin urmare, cum s'ar fi expus ei să facă această operă de falsificare, știind din născut că nu vor lua nimic din această succesiune ;

Că Barozzi, care are deja o creanță de 25000 lei contra succesiunii, nu a intentat până acum nici o acțiune, și aceasta din cauză că știe foarte bine că toate cheltuielile s'ar fi zadarnice din cauză că întreaga avere este compromisă ; că în cazul cel mai favorabil, lichidând întreaga avere succesorală s'ar putea ajunge la 1.500.000 lei ; Că Prințul având mai mult de trei copii, porțiunea disponibilă va fi de 350.000 lei, adică a patra parte din averea succesorală ; Că dispozițiunile testamentare ridicându-se la suma de 900.000 lei, depășind dar cu mult cotitatea disponibilă, ele vor fi reduse în proporțiune de 30% ; Că Barozzi căruia se lăsa suma de 50.000 lei, ar fi fost redusă la suma de 15000 lei ;

Că este greu de admis, ca un om cu situația lui Barozzi, care câștiga printr'o muncă onestă sume destul de însemnate, să comită un fapt așa de grav, pentru această sumă ;

Că un fapt de o importanță capitală, care denotă și mai mult că Nicu Catargi nu a putut să coopereze la falsificarea testamentului, este că dânsul avea tot interesul da a nu se anula dota d-nei Catargi, căci beneficia de usufructul ei, și aceasta rezultă în mod clar și neîndoios din împrejurarea că, cu ocazia resilierii contractului de arendare a moșiilor Prințului, ținute în arendă de Nicu Catargi, pentru neplată de arendă cerută de moștenitorii Prințului,—Nicu Catargi a opus ca plată a arende și venitul dotal și a încunostiințat pe d-na Elisa Catargi că moștenitorii voesc să ă ceară anularea dotei sale ;

Având în vedere că din analiza testamentului și codicilului rezultă că, Barozzi și Catargi nu pot fi coautori ai falsului comis ;

1. Că după ce în testament Barozzi și Catargi sunt numiți executori testamentari, se adaugă că dacă ei vor avea idei deosebite în vre-o măsură de luat, atunci Miclescu va fi acela care va decide — «căruia zice testatorul i-am dat instrucțiuni pentru toate ce eventual am putut prevedea» ; — Că dar este greu de admis ca Barozzi și Catargi, oamenii cei mai de încredere ai Prințului Sturdza, cunoscuți de toți prin spiritul lor independent, care cunoștea mai bine ca oricare altul toate afacerile defunctului, să primească această situație de inferioritate față de Miclescu ;

II. Că Barozzi în lunga sa carieră de avocat a dat tot d'a-una dovadă de întinse cunoștințe în știința dreptului ; Că în testament, însă, sunt mai multe dispozițiuni care denotă din partea autorului lor o lipsă completă de cunoștințe juridice ; Că testatorul dă executorilor testamentari posesiunea întregii sale averi mobilă și imobilă, lucru nepermis de art. 911 din Codul civil, căci sesina executorului testamentar nu poate purta de cât asupra mobilelor ; Că testatorul în necunoștința cestiunelor de drept formulează încă o dispozițiune testamentară relativă la anularea donațiunii făcută d-nei Elisa Catargi, lucru cu totul imposibil în drept, căci donațiunile făcute prin contractul de căsătorie, sunt irevocabile (art. 937 din C. civ.) ;

Că lui Barozzi i se lăsa de testator, «suma necesară pentru a plăti Creditului ipoteci ce o are pe casa sa din strada Sălciilor, făcând ipoteci pe numele copiilor din actuala căsătorie» ; Că rezultatul acestei operațiuni complicate, fiind un legat în favoarea copiilor lui Barozzi, ar fi fost mult mai simplu și mai natural, dacă în adevăr Barozzi ar fi conlucrat la facerea testamentului, să se prevadă acest legat într'o formă simplă printre dispozițiunile testamentare ;

Că Nicu Catargi și prin adevăratul testament din 1895 al Prințului fusese lăsat executor testamentar ;

Că în testamentul fals al Prințului Sturdza se găsește următoarea expresiune: «Acest testament am încredințat amicului meu Miclescu, iar exemplarul se va găsi în caseta mea» ; Că Barozzi, avocat de meserie, nu putea întrebuița cuvântul «exemplar» ci copie, adevăratul cuvânt întrebuițat la facerea testamentelor ;

Că Barozzi și Catargi asistase la facerea inventariului și știa că nu s'a găsit nimic în caseta Prințului ; Că dar această dispozițiune testamentară, nu poate fi opera inculpaților Barozzi și Catargi ;

Având în vedere că din raporturile amănunțite ale experților caligrafii rezultă că, autorul testamentului fals nu a avut la îndemână destule olografe de ale Prințului Sturdza, căci în multe părți autorul a lucrat prin deducțiuni ;

Că este necontestat de toți cății au cunoscut pe Prințul Sturdza, și rezultă și din instrucțiune, că Barozzi a fost mult timp omul de încredere al Prințului Sturdza, iar Nicu Catargi prin raporturile sale de familie și de interese, erau mai impuțință de cât ori care alții, să ofere falsificatorului un număr suficient de scrieri olografe de ale Prințului, pentru a regăsi caracterile necesarii executării ; Că tocmai nesuficiența de scrieri olografe necesare executării, formează încă o presumpțiune puternică că Barozzi și Catargi nu au conlucrat la confecționarea testamentului ;

Având în vedere că din cele espuse până aci, rezultă în mod suficient și neîndoios nevinovăția inculpaților Barozzi și Catargi ;

Considerând însă că în greutatea numiților inculpați mai este depozițiunea martorului Bernard Grill, singura dovadă pe care s'a întemeiat tribunalul când a condamnat pe Barozzi și Catargi, și care martor afirmă, sub prestare de jurământ, că Barozzi și Catargi au făcut toate efortările ca să obție pecetia Prințului Sturdza care să găsea la Principesa Raluca, pentru a o aplica pe plicul în care era testamentul și a ă da cu modul acesta un caracter de autenticitate ;

Considerând însă că nu se poate pune nici un temel pe depozițiunile acestui martor în contradicțiune flagrantă cu depozițiunile tutulor celor-l-alți martori, al căror trecut nepătat și ale căror depozițiuni neșovăitoare sunt cu totul favorabile inculpaților Barozzi și Catargi ; că martorul Grill înaintea tribunalului, la întrebările ce i s'a făcut, dacă recunoaște scrisoarea ce a adresat lui Catargi,—scrisoare ce i s'a pus la dispozițiune,—după ce citește întreg conținutul scrisoarei, declară că nu ăi aduce aminte ; că la întrebarea dacă este adevărat că a fost amenințat cu revolverul de d-na Elisa Catargi, dânsul merge cu cinismul și cu îndrăsneala până acolo în cât din nou repetă că nu ăi aduce aminte ;

Că este imposibil, ca cine-va fiind în întregimea facultăților sale mintale, să nu ăi amintească dacă a scris o scrisoare ce i se pune la dispozițiune și al cărei conținut l cunoaște, scrisoarea purtând încă o dată recență, sau dacă a fost amenințat cu revolverul, căci acest fapt grav constituie un eveniment considerabil în viața unui individ, și care de sigur nu se poate uita nici odată ; că răspunsurile repetate ale martorului Grill în sarcina lui Barozzi și Catargi, produc mai mult efectul unei acușațiuni de cât a unei depunerii,—acușațiuni insuflate de persoane ce voesc perderea inculpaților, lucru care pune în evidență perversitatea morală a autorului lor ;

Având în vedere că L-t Dimitrie Pavelescu Sturdza, Căpitan Constantin Ștefănescu Sturdza și Căpitan Dimitrie Popovici Sturdza, fiii Prințului Gr. M. Sturdza, ascultați înaintea tribunalului ca martori sub prestare de jurământ, au declarat că pecetiile Prințului în număr de două, se găsea una în mâinele Căpitanului Constantin Ștefănescu Sturdza, iar cea de a doua în mâinele Căpitanului Dimitrie Popovici Sturdza, și că de această posedare a pecetiilor știa și Barozzi și Nicu Catargi ;

Că dar, de aci rezultă un fapt și anume, că în mâinele Principesei Raluca Sturdza nu exista nici o pecetie a Prințului, și că Barozzi și Catargi știașă despre aceasta;

Că prin urmare, Barozzi și Catargi, știind că în mâinele Principesei Raluca Sturdza nu se afla nici una din pecețile Prințului, ci ele se aflau în mâinele Căpitanilor Ștefănescu și Popovici Sturdza, le era mai ușor, și în special lui Nicu Catargi, care era sequestru judiciar alături de Căpitanul Popovici Sturdza, să ceară acestuia, sau să caute să ia de la dânsul pecetia spre a se servi de ea. — iar nu să se adreseze martorului Grill pentru a interveni la Principesa Raluca să ia pecetia, unde în definitiv Barozzi și Catargi știașă că nu se afla nici o pecetie;

Considerând dar, că, față cu depozițiunile sus citaților martori, martorul Bernard Grill a spus un neadevăr, când a afirmat înaintea trib. sub prestare de jurământ, că Barozzi și Catargi s'au adresat la dânsul pentru a interveni să se ia pecetia Prințului Gr. M. Sturdza de la Principesa Raluca Sturdza, pentru a aplica sigiliile pe plicul în care se găsea testamentul falsificat;

Că față cu aceste constatări, depozițiunea martorului Bernard Grill nefiind sinceră, urmează a se înlătura;

Considerând dar, că, odată înlăturată depozițiunea martorului Grill, nu mai rămâne nici o umbră de îndoială de nevinovăția lui Barozzi și Catargi, și prin urmare ei nu au cooperat la comiterea faptului;

Considerând că nu se stabilește cu nimic reaua credință a lui Barozzi și Catargi în momentul depunerii testamentului; Că prin faptul că au văzut testamentul fals, nu se poate conchide la reaua lor credință, că ei au putut ca cei mai mulți cari au asistat la deschiderea testamentului, să se însele asupra caracterului său de autenticitate; căci chiar experții consultați în această afacere, nu au putut la prima vedere să se pronunțe, ci și ei, numai în urma unor lungi cercetări, supunând scrierea testamentului la o examinare microscopică și fotografică, au conchis la falsificarea testamentului;

Considerând dar, că, din cele expuse mai sus, rezultă într'un mod cert și neîndoios, că inculpații I. C. Barozzi și Nicu Catargi, nu au cooperat la falsificarea testamentului Principelui Gr. M. Sturdza, și prin urmare, nu sunt culpabili de delictul ce li se impută ast-fel că în lipsă de orî-ce probe, dânsii urmează să fie achitați de orî-ce penalitate, în baza art. 10 al. II și 187 din procedura penală.

Pentru aceste motive, Curtea, admite apelul făcut de Nicu Catargi și I. C. Barozzi contra sentinței corecționale cu No. 991 din 1903 a tribunalului Ilfov, s. I, și îi achită de orî-ce penalitate.

Respinge apelul făcut de Al. Sc. Miculescu și Nicolae Botez contra aceleiași sentințe.

(ss) N. Budișteanu, V. Bossy, G. Flaișlen, I. E. Dobrescu, p. Grețier (s) N. Constantinescu

Opiniune (*)

Sub-semnatul sunt de părere a se admite apelul făcut de I. C. Barozzi și a se infirma hotărîrea tribunalului și a fi achitat, și a se respinge apelul făcut de Nicu Catargi, Al. Sc. Miculescu și N. Botez, confirmându-se hotărîrea tribunalului în ce îi privește.

(s) Sp Stătescu.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI, Secțiunea I

Audiența de la 7 Februarie 1904

Președenția D-lui I. T. H. BURADA, Prim-Președinte
Prim. urbei Roman cu Froim Fischer și alții

Percepere de taxe. — Venituri comunale. — Cedarea dreptului de a percepe taxe, unui antreprenor, în locul comunei. — Contract de locațiune.

(*) Considerantele acestei opinii nu s'au mai publicat fiind mari și neprezentând nici un interes practic pentru cititori.

(N. R.)

Locațiune. — Răspunderea locatorului pentru orî-ce lipsă de folosință adusă locatarului. — Turburare de fapt. — Turburare de drept. — Casurile când există această din urmă. — Răspunderea comunei când locatarul nu se poate folosi de dreptul închiriat. — (Art. 1420, 1426, 1427 C. civ.)

Când o comună cedează pentru un timp și un preț determinat, unui antreprenor, dreptul de a percepe taxele ce i se cuvin după lege, raportul juridic ce se închiagă între părți, nu este o vințare sau cesiune de creanță, ci un contract de locațiune.

Locatorul fiind obligat a face ca locatarul să se folosească neimpedat în tot timpul locațiunii de lucrul închiriat, răspunde către acest din urmă de orî-ce lipsă de folosință care poate fi pusă în sarcina sa; prin urmare, de orî ce turburare de drept care s'ar cășuna locatarului de către un al treilea.

Turburarea de drept există nu numai atunci când locatarul este impedit de la exercițiul dreptului său de folosință, prin o pretenție ce terțiul pretinde a avea asupra lucrului închiriat, dar și atunci când terțiul contestă însuși dreptul locatorului asupra acestui lucru.

Ast-fel, constatându-se de autoritatea în drept (Ministerul de interne), după opunerea locuitorilor, că o comună nu este în drept a percepe taxele ce a arendat antreprenorului, acest din urmă trebuie a fi despăgubit de comună pentru lipsa de folosință a obiectului închiriat sau arendat.

Curtea deliberând:

Asupra apelului interjectat de Froim Fischer, Lupu Haller și Haim Cohn contra sentinței Trib. Roman No. 43, din 22 Decembrie 1901, dată în procesul intentat de apelanți ca antreprenori ai acciselor com. Roman, contra Primăriei acestei comune, prin care cer ca comuna să fie condamnată a le plăti 40000 lei pentru anul 1890 și 30000 lei pentru anul 1891, taxa de povară pentru sfecla introdusă în oraș în acei doi ani, fără ca cultivatorii să fi plătit taxa cuvenită după contract, de 50 bani de car, și a cărei percepere li se dăduse în întreprindere;

Având în vedere depunerile martorilor ascultați în cauză, contractul din 1899, susținerile orale ale părților, și concludsiunile scrise, din care rezultă că apelanții, luând în întreprindere perceperea veniturilor comunei Roman, și având dreptul, în virtutea contractului, să perceapă 50 bani de orî-ce car ce intră pe barieră în comună, încărcat cu mărfuri și obiecte neimpuse special la o taxă de consumațiune, când au voit să perceapă această taxă de la cultivatorii de sfeclă, ce duceau cu carele sfeclă la fabrica de zahăr și care trebuiau să treacă prin oras, acestia, la început, au plătit taxa; în urmă, însă, s'au opus să mai plătească și cu forța au intrat în oraș și s'au dus la fabrică, sub cuvînt că sfecla, fiind o materie primă pentru fabricarea zahărului, nu este supusă la nici o taxă; că antreprenorii adresându-se Primăriei, pentru a le da concurs să perceapă această taxă concedată prin contract, Primăria la început a intervenit la Poliție și la Prefectură, constatând chiar contravențiunea comisă de Avram Focșaner; în urmă însă, a refuzului acestor autorități a da concursul cerut de antreprenori, refuz motivat de un ordin ce se recunoaște de părți că s'a dat de Ministerul de interne, și prin care se recunoaște dreptul cultivato-

rilor de sfeclă de a nu fi obligați să plătească taxa de povară la intrarea în comună, Primăria nu a mai luat nici o măsură pentru a face ca antreprenorii să se bucure de dreptul ce li se concedase; aceștia nu au mai putut încasa taxa în anii 1890 și 1891 ceea ce a dat naștere procesului dedus în judecată prin apelul antreprenorilor;

Considerând, în ce privește natura contractului dintre Primărie și antreprenori, și prin urmare, a raportului juridic dintre contractanți, că Primăria prin apărătorul său, de și recunoaște că contractul intervenit între părți este o locațiune, susține însă că dreptul ce are de a percepe anumite taxe pentru obiectele ce se introduc în comună, constituiește niște mici creanțe ce comuna are asupra celor ce introduc obiecte supuse la taxe, creanțe ce, prin contractul de arendă a folosinței drepturilor sale, trec prin efectul cesiunii, către antreprenori; așa că aceștia nu pot să aibă de cât acțiune contra debitorilor cedați, iar comuna nu poate fi chemată de cât în garanție ca să răspundă de existența creanței;

Considerând că dreptul comunei de a percepe oarecare taxe de la obiectele ce se introduc în comună, aparținând suveranității comunei, el nu se poate ceda, ci numai folosința acestui drept poate face obiectul unei cesiuni; că, dar, fiind vorba de folosința unui lucru, caracter esențial al contractului de locațiune, urmează că acest drept al comunei, ca ori-ce obiect incorporat, ce poate fi susceptibil de folosință, nu se poate trece către altul de cât numai printr'un contract de închiriere, iar nu printr'o cesiune de drept;

Considerând că, așa fiind, și văzând și susținerea ambelor părți că contractul dintre comuna Roman și antreprenori este un contract de locațiune, susținerea Primăriei că dreptul comunei de a încasa diferite taxe de la introducătorii de mărfuri și obiecte în oraș, ar fi o creanță a sa asupra acestora, este neîntemeiată: de oare-ce folosința unei creanțe nu poate avea loc până în momentul plății ei, iar plata odată făcută, creanța se stinge, devine un lucru fungibil ce trece în proprietatea celui ce a încasat-o, așa că dreptul de folosință asupra creanțelor nu se poate concepe deosebit de proprietatea lor, și dară, ele nu pot face obiectul unui contract de locațiune;

Considerând, dar, că odată stabilit că contractul intervenit între Primărie și antreprenori este un contract de locațiune a veniturilor comunale, și recunoscută natura acestui contract de ambele părți, raporturile juridice la care a dat naștere acest contract între părți trebuie să se reguleze conform dispozițiilor stabilite la locațiune;

Considerând că locatorul fiind obligat a face ca locatarul să se poată folosi neîmpedecat în tot timpul locațiunii, de lucrul închiriat, el este dar răspunzător către acesta de ori-ce privațiune de folosință a lucrului închiriat, care i se poate pune în sarcina sa; că, conform acestui principiu, legiuitorul face răspunzător pe locator de ori-ce turburare s'ar căsuța locatarului de către un al treilea, când acesta își sprijină faptul său pe un drept asupra lucrului închiriat; că, așa fiind, pentru a stabili responsabilitatea comunei Roman către antreprenori, urmează a se vedea natura turburării ce aceștia au suferit: dacă ea este o turburare de fapt, sau o turburare de drept;

Considerând că este turburare de drept nu numai când locatarul este împedecat de la exercițiul dreptului său de folosință, prin pretențiunea terțiului a unui drept ce va fi având asupra lucrului închiriat, dar și atunci când turburarea de fapt a terțiului se întemeiază pe contestațiunea dreptului însuși al locatorului asupra lucrului închiriat;

Considerând, în speță, că cultivatorii de sfeclă s'au opus de fapt la perceperea taxei de 50 bani pentru carul de povară ce introduceau cu sfeclă în orașul Roman; ei însă și-au întemeiat opunerea lor pe tăgăda

dreptului comunei de a fi putut conceda dreptul la perceperea unei asemenea taxe, pe motivul că sfecla fiind o materie primă, necesară la fabricațiunea zahărului, în virtutea legii maximumului, nu era supusă la nici o taxă, taxa urmând a se plăti asupra zahărului; așa că comuna a închiriat folosința unui drept pe care pretindea că ea însăși nu-l avea; că acest mod al cultivatorilor de a înțelege dreptul comunei la taxe, a fost împărțit și de autoritățile superioare: Ministerul de interne;

Considerând, dar, că odată stabilit că opunerea cultivatorilor de a plăti taxele se întemeia pe dreptul pretins de ei de a fi scutiți de ori-ce taxe și pe contestațiunea dreptului comunei de a da în arendă perceperea acestor taxe, turburarea căsunată de ei antreprenorilor, găsită întemeiată și de autoritățile superioare, este o turburare de drept în sensul și spiritul legii, și prin urmare este inutil a se mai discuta legalitatea sa ilegalitatea ordinului Ministerului de interne; că, astfel fiind, comuna este ținută de garanție către antreprenori, întru cât aceștia au fost privați de folosința dreptului ce li s'a concedat și pentru care ei au plătit arenda prevăzută prin contract;

Pentru aceste motive, admite apelul, etc.

(ss) I. Th. Burada, D. Porfiriu, Al. G. Hinna.

Osebită părere

Pentru motivele expuse prin sentința tribunalului, suntem de părere a se respinge apelul și a se confirma hotărârea tribunalului (*).

(ss) N. Volenti, E. Cernătescu.

Observație. — Decisia majorității Curței din Iași ne pare la adăpost de ori-ce critică. În adevăr, Curtea decide foarte bine că contractul prin care o comună concede unui antreprenor dreptul de a percepe taxele la care ea ar avea drept după lege, nu este un contract de vinzare, ci un contract de locațiune.

Aceeași soluție a fost admisă de Curtea de casație, în privința taxelor vamale concesionate de Stat.

«Considerând, țice Curtea, că de și ambele contracte, atât de vinzare cât și de locațiune, sunt supuse la aceleași principii și că, prin urmare, există o asemănare între ele, întru cât și unul și altul se formează prin simplul consimțământ și presupun un preț; ceea ce deosebește însă contractul de vinzare de acela de locațiune este: că primul are de obiect de a transmite proprietatea, pe cât timp la contractul de locațiune, închirietorul se obligă numai de a face pe locatar să se folosească de lucrul închiriat pe un timp anumit determinat; că, în specie, Statul n'a transmis d-lui. . . . în plină proprietate dreptul său de a percepe taxele prevăzute de legea vamală, ci s'a obligat să-l facă să se folosească de acest drept pe timp de un an; că, astfel fiind, Curtea de apel bine a caracterizat această convențiune intervenită între părți ca contract de locațiune, etc. (1)».

(* N'am mai reprodus sentința tribunalului, ea întemeindu-se mai mult pe considerații de fapt.

(1) Vezi Bulet. Cas. s. I, 1883, p. 955. Cpr. Baudry et Wahl, *Louage*, I, 37, 154 și II, 3123, pag. 837 (ed. a 2-a). Guillaouard, *Idem*, I, 168. Troplong, I, 98. Répert. Sirey, *Bail (en général)*, 218.

Din contra, trebuie considerat ca o vindare, iar nu ca o simplă locațiune, actul prin care se concedează cui-va dreptul de a extrage cărbuni, pietre, saū alte materii de pe proprietatea sa, pentru un timp determinat, atunci mai cu seamă când prețul stipulat consistă într'o sumă fixă, plătitoare nu pe fie-care an, ci pentru toată durata concesiunei ⁽²⁾.

De asemenea, contractul prin care se cedează altuia dreptul de a face puțuri pe o proprietate, spre a extrage păcură, nu constituie o locațiune, ci o adevărată vindare ⁽³⁾.

În specia judecată de Curte, Comuna urbei Roman arendase unor antreprenori dreptul de a percepe mai multe taxe comunale, între care figura și cea de 50 bani pentru fie-care car de sfeclă destinată la fabricarea zahărului, care intra în oraș. Cultivatorii opunându-se însă la plata acestei taxe, sub cuvânt că sfecla, fiind o materie primă pentru fabricarea zahărului, nu este supusă la nici o taxă, interpretare care s'a admis și de Ministerul de interne, antreprenorii nu au mai putut să perceapă dreptul ce li se concedase.

În asemenea împrejurări se înțelege că antreprenorii, cari prin faptul unor terții persoane, au fost puși în poziție de a nu se mai putea folosi de o mare parte din lucrul inchiriat saū arendat, erau în drept a cere o scădere de câștiu (art. 1427) și chiar resilierea contractului (art. 1021), putând în ori-ce caz cere daune pentru prejudiciul suferit prin neincasarea taxelor la care ei aveau drept, în baza contractului intervenit între părți ⁽⁴⁾. Or, Curtea constatând în fapt că, în curs de doi ani (1890, 1891), antreprenorii au fost împedicați de a percepe taxa de 50 bani de la 36000 care de povoară, cu drept cuvânt condamna pe comună a plăti antreprenorilor suma ce ei ar fi încasat din aceste taxe, dacă contractul s'ar fi putut executa.

Tribunalul ajunge la o soluție opusă, punând în principiu că antreprenorii au o acțiune contra Ministerului din lăuntru, care, fără a fi competent, i-a oprit de a percepe taxele asupra sfeclii, iar nu contra comunei. Acest mod de a vedea n'a fost însă admis de Curte, și cu drept cuvânt, pentru-că faptul Ministerului constituind o tulburare de drept, locatorul răspunde de această tulburare, dacă ea i-a fost denunțată (art. 1427). Și în ase-

menea caz, dreptul locatarului, împedicat prin faptul unui terțiu de a se folosi de lucrul inchiriat, nu se mărginește, după cum am văzut, în a cere o scădere din câștiu, așa cum prevede art. 1427 din Codul civil, ci l autorisă a cere și resilierea contractului și în ori-ce caz daune, conform principiilor generale. Prin urmare, decizia Curței din Iași este juridică din toate punctele de vedere.

D. Alexandresco

JUDECĂTORIA OCOLULUI I PLOEȘTI

Audiența de la 20 Ianuarie 1904

I. Scodrea cu Panait D-trescu

Carte de judecată penală No. 195

Escrocherie. — Legea Servitorilor. — Când se aplică art. 28 din această lege și căror persoane. — (Art. 334 din Codul penal).

Comite delictul de escrocherie, iar nu acela prevăzut de art. 28 din legea servitorilor, persoana care asumându-și calitatea de funcționar al unui birou de servitori, reușește, prin acest fapt, să încaseze de la o altă persoană o sumă oare-care, drept remunerație pentru procurarea de servitori.

Judecata,

Asupra acțiunii penale de față ;

Având în vedere rechizitoriul Parquetului tribunalului de Prahova, cum și actele aflate în dosarul cauzei ;

Având în vedere că prin acest rechizitoriū se trimite în judecata acestei judecătoriai individul Panait D-trescu, domiciliat în Ploești, str. Candiano Popescu, inculpat pentru faptul prevăzut și penat de art. 28 din legea servitorilor ;

Având în vedere, că din instrucțiunea urmată în cauză rezultă că numitul inculpat asumându-și calitatea de copist în biroul de servitori al orașului Ploești a încasat de la reclamantul I. Scodrea, suma de lei 10, pentru plasarea servitoarei Lina Jorache, și pentru scoaterea cu venitului libret, dând în schimb o adeverință cu mențiunea de copist, așa cum se vede pe chitanța aflată în dosarul cauzei ;

Considerând că așa fiind, acest fapt departe de a intra în prevederile art. 28 din legea servitorilor, care se ocupă de persoanele cari sunt în drept de a procura servitori și a înființa birourii pentru plasarea lor, intră din contră în acelea ale art. 334 din Codul penal constituind delictul de escrocherie ;

Că în adevăr, din citirea dispozițiilor acestui art. rezultă că pentru a exista delictul de escrocherie se cere o calitate mincinoasă și primire de bani, (Casația, s. 2-a, 1 Noembrie 1882, Bulet. p. 1085) ;

Considerând că primul element al acestui delict este în totul îndeplinit în speță, într'u cât inculpatul și-a asumat o calitate pe care nu o avea, dându-se drept funcționar al biroului de servitori, manoperă care i'a înlesnit procurarea sumei de bani încasată ;

Că în ceia ce privește al doilea element, el încă este îndeplinit, din chitanța aflată la dosar rezultând că inculpatul a încasat de la reclamant suma de 10 lei, cauzând acestuia un prejudiciū material, expunându-l în același timp și la o pedeapsă penală prin faptul că ținea în serviciul său o servitoare care nu poseda cuvenitul libret ;

Că așa fiind, față cu cele mai sus arătate, judecata urmează a-și declina competența de a judeca această afacere, faptul neintrând în cadrul competenței acesteia determinată de art. 69, 70 și 71 din legea judecătorilor de ocol ;

Pentru aceste motive, declină competența, etc.

Judecător (s) Nic. M. Pârvulescu

⁽²⁾ Cpr. Cas. rom. Bulet. 1381, p. 907. T. Huc, X, 5 și 275. D. Negulescu, *Dreptul* din 1904, No. 8, p. 59, col. 2. Baudry et Wahl, *op. cit.*, I, 10 și 781. Laurent, XXV, 8 și 63. — *Contră* : Cas. Belg. Sirey, 1903, 4, 29 și alte decisiū citate de Baudry et Wahl, *loco cit.*, pag. 413, nota 3. Cpr. în acest din urmă sens : Troplong, *Louage*, I, 93. Guillouard, *Idem*, I, 14. Duvergier, *Louage*, I, 404.

⁽³⁾ Cas. rom. Bulet. 1384, p. 525.

⁽⁴⁾ Cpr. Baudry et Wahl, *op. cit.*, I, 548. Guillouard, *Louage*, I, 168.